

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1980-1981

12 FEBRUARI 1981

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer A. DIEGENANT c.s. —

ter bevordering van de eigen muziekcultuur

VERSLAG

namens de Commissie voor culturele promotie
en het cultureel patrimonium
uitgebracht door de heer F. AERTS

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer A. De Beul;

Vaste leden: de heren F. Aerts, A. Bourgeois, mevrouw F. Demeulenaere-De Wilde, de heren J. De Seranno, A. Diegenant, André Rutten, A. Steverlynck, mevrouw G. Turf-De Munter, mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche, de heren F. Vangronsveld, M. Van Herreweghe, Guido Verhaegen ;

de heren Hugo Adriaensens, O. Carpels, B. Cools, A. Deconinck, F. Houben;

de heren J. Daems, A. De Cordier, L. De Grève, mevrouw L. Herman-Michielsens ;

de heren A. De Beul, O. Van Ooteghem.

Plaatsvervangers:

de heren A. Coppieters, F. Cornelis, Maurice Dewulf, Mathieu Rutten, T. Smeers, J. Van den Nieuwenhuijzen;

de heer A. De Baere, mevrouw J. Nauwelaerts-Thues, de heer J. Van Elewyck ;

mevrouw A. Duclos, de heer W. Van Renterghem;

de heer J. Somers.

Zie:

67 (1980-1981)

— Nr. 1 : Voorstel van decreet (Omslag)

— Nr. 2: Amendementen

— Nr. 3 : Subamendement

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie heeft gedurende deze zitting in twee vergaderingen het voorstel van decreet van de heer Diegenant c.s., ter bevordering van de eigen muziekcultuur, besproken en goedgekeurd.

Dit voorstel was reeds sinds de buitengewone zitting van 1977 bij de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap ingediend en werd ook daar besproken samen met een verzoekschrift van de heer L. Baret dat handelt over het BRT-beleid t.o.v. het lichte muziekgenre van eigen bodem.

Daarom is het nuttig, vooraleer over te gaan tot het eigenlijk verslag, een bondig overzicht te geven van de activiteiten en besprekingen ter zake van uw commissie vanaf de buitengewone zitting 1977 tot en met de zitting 1979-1980.

Dit overzicht zal toelaten de teksten, zoals uiteindelijk tot stand gekomen, beter te begrijpen.

Er werden bij de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en vanaf de zitting 1980-1981 bij de Vlaamse Raad volgende stukken ingediend :

OVERZICHT VAN DE INGEDIENDE STUKKEN**BUITENGEWONE ZITTING 1977**

Stuk 9 - Nr. 1	Voorstel van decreet ter bevordering van de eigen muziekcultuur	A. Diegenant c.s.	14.6.1977
----------------	---	-------------------	-----------

BUITENGEWONE ZITTING 1979

Verzoekschrift 1	Verzoekschrift betreffende het BRT-beleid t.o.v. het lichte muziekgenre van eigen bodem	L. Baret	10.5.1979
Stuk 36 - Nr. 1 (omslag)	Voorstel van decreet ter bevordering van de eigen muziekcultuur	A. Diegenant c.s.	15.5.1979
Stuk 36 - Nr. 1	Amendementen	De Beul	13.11.1979
Stuk 36 - Nr. 3	Amendement	A. Bourgeois	6.12.1979

ZITTING 1980-1981

Stuk 67 - Nr. 1 (omslag)	Voorstel van decreet ter bevordering van de eigen muziekcultuur	A. Diegenant c.s.	20.11.1980
Verzoekschrift Nr. 2	BRT-beleid t.o.v. het licht muziekgenre van eigen bodem	L. Baret	13.1.1981
Verzoekschrift Nr. 2	BRT-beleid t.o.v. het licht muziekgenre	ANV-E. Wieme	13.1.1981
Stuk 67 - Nr. 2	Amendementen Subamendementen	A. Diegenant J. Van Elewyck A. Steverlynck A. Bourgeois	27.1.1981
Stuk 67 - Nr. 3	Subamendementen	F. Aerts	4.2.1981

Samenvatting van de besprekingen *

Het verzoekschrift van de heer L. Baret — Nr. 1 (B.Z. 1979) betreffende het BRT-beleid t.o.v. het licht **muziek**-genre van eigen bodem werd ingediend op 10 mei 1979, en vijf dagen later heeft de heer Diegenant zijn voorstel van decreet ter bevordering van de eigen muziekcultuur dat reeds bij de Cultuurraad was ingediend op 14 juni 1977 terug aanhangig gemaakt. Na divers verwijzingen werd besloten het verzoekschrift tenslotte samen te behandelen met voorstel van de heer Diegenant, dit in uw commissie.

Een aantal andere verzoeken en brieven die over hetzelfde onderwerp handelden werden aan het verzoekschrift nr. 1 (B.Z. 1979) toegevoegd en samen besproken.

Het hiernavolgend resumé geeft een overzicht van deze besprekingen in uw commissie van de Cultuurraad (dus tot en met de zitting 1979-1980).

De heer A. Diegenant licht vooreerst zijn voorstel toe.

In zijn visie heeft de BRT een opdracht als nationale zender, namelijk de bevordering van de eigen produktie van die gemeenschap. Dit is geen uiting van chauvinisme, maar wel een blijk van gepaste belangstelling voor de eigen cultuur. Het ligt dan ook voor de hand dat de wetgever normen vastlegt, zoals dat in diverse landen het geval is. De bescherming van de eigen produkten heeft natuurlijk sociale, culturele en economische aspecten, die niet mogen onderschat worden.

Daarom dit voorstel met de in artikel 2 vermelde percentages en de omschrijving in artikel 3 van het begrip „eigen muziek”.

De indiener beseft wel dat de BRT sinds geruime tijd een inspanning heeft geleverd om verbetering te brengen aan de misstanden, maar gezien de verschillende verzoekschriften en de herhaaldelijk ingenomen standpunten van **beroepsverenigingen** acht hij de toestand nog niet bevredigend en houdt hij zijn voorstel staande.

Mevrouw R. De Backer-Van Ocken, Minister van de Nederlandse Gemeenschap, vraagt zich af of deze commissie niet samen met de commissie voor mediabeleid dient te vergaderen.

De voorzitter van de commissie deelt mee dat de voorzitter van de commissie mediabeleid er geen bezwaar tegen heeft dat de verzoekschriften samen met het voorliggende voorstel worden behandeld.

De Minister van de Nederlandse Gemeenschap meent dat er in verband met deze materie twee verwarringen steeds weer opduiken :

— de vraag omtrent de definitie van de produktie van eigen bodem. Is dit Nederlandstalig (Noord- en Zuid-Nederland) of is dit alleen „Vlaams” ?

— betreft het alleen de uitvoerders, of ook de componisten, vertalers, arrangeurs e .d .m. ?

De voorzitter van de commissie stelt de vraag of het niet wenselijk is sommige betrokkenen uit de basis te aanhoren, alsook mensen van de BRT-programmatie. Hierbij vraagt hij aan de heer Opdebeeck, directeur-generaal bij de BRT-radio, enige toelichting te geven betreffende het **BRT-beleid**.

* vanaf de buitengewone zitting 1979 tot en met de zitting 1979-1980.

De heer Opdebeeck wijst erop dat er heel wat betwisting rijst rond de klachten en ook rond de cijfers. Deze **betwistingen** zijn het gevolg van vage definiëringen betreffende:

- a) het werk van eigen bodem ;
- b) artiesten van eigen bodem.

Bedoelt men met eigen bodem Nederlandstalig, of Vlaams. Is er met artiesten bedoeld alleen de uitvoerders of ook de componisten, en instrumentalisten?

Verder gaan de betwistingen over cijfers en percentages, wat de vraag doet rijzen wat er in de cijfers begrepen is; zo b.v. kan een bepaald percentage slaan op vocale muziek alleen, of op instrumentale én vocale muziek. Een ander percentage kan betrekking hebben op Vlaamse uitvoerders, of op Vlaamse én Nederlandse uitvoerders.

De heer Opdebeeck wijst op de noodzakelijkheid van cijfers te nuanceren : SABAM b.v. erkent alleen tekstdschrijvers en componisten. Een Vlaamse zanger, die uit het Frans vertaalde liedjes zingt, door een Engels arrangeur bewerkt, wordt niet in hun cijfers opgenomen.

De BRT werkt thans aan een systeem waarbij alle uitgezonden werken zullen worden opgenomen in een via een computer verwerkt overzicht. Meer genuanceerde cijfers zullen dan beschikbaar zijn.

Verder volgt de BRT thans een bewuste politiek waarbij eigen talent ruime kansen wordt geboden. Spreker citeert o.m. :

- de publieke manifestaties waarbij aan Vlaamse orkesten ruime kansen worden geboden;
- de studio-producties ;
- de huisorkesten die dag aan dag werken;
- de compositieopdrachten die de BRT geeft;
- de verspreiding van het werk van Vlaamse orkesten;
- de programmering van aan tiental Vlaamse shows, de opnamen van „in eigen maak” en de beslissing om één kwartier Nederlandstalige muziek per dag uit te zenden („Een kwartje van bij ons”).

Er is een duidelijke inspanning om meer eigen werk te programmeren en eigen orkesten de kansen te geven, waarbij men moet bedenken dat men uit een kleine **cultuurgemeenschap** moet putten, hetgeen problemen stelt inzake kwaliteitsnormen. Tot slot meent spreker dat kwaliteit niet wordt bevorderd door protectionisme en strenge normen.

De heer A. Diegenant, indiener, meent dat zijn voorstel sommige verwarringen kan wegwerken; zo bepaalt artikel 3 duidelijk waar het om gaat en wat bedoeld wordt met eigen muziek. Hij meent dat, in die zin opgevat, de eigen muziek ook eigen uitvoerders impliceert. De 25 procent norm ten slotte betreft maar een beperkt volume.

Een lid stelt dat een groep zoals ABBA een niet onaanzienlijke bijdrage heeft geleverd tot de betalingsbalans van Zweden. Deze groep heeft nochtans hoofdzakelijk een Engelstalig repertoire. Daarom mag men ten aanzien van onze artiesten niet te moeilijk zijn. De norm zal overigens moeilijk hanteerbaar zijn voor BRT 3.

Een lid is wel huiverig voor het hanteren van strikte normen, uitgedrukt in cijfers. Wel moet de Cultuurraad een degelijk toezicht houden op een gezonde politiek, wat een nauwkeurig verslag ter zake van de BRT impliceert. Het betrokken lid zou het bijzonder jammer vinden moest men een kunstmatige discriminatie tussen Noord- en Zuid-Nederland in het leven roepen. De bepaling „van Belgische

nationaliteit" noopt tot voorzichtigheid, want dit zou ook op Franstaligen kunnen slaan.

De Minister van de Nederlandse Gemeenschap meent dat er een duidelijk onderscheid bestaat in de verlangens van de verbruikers en die van de professionele milieus. Artikel 3 komt tegemoet aan de milieus die produceren, maar de verbruikers komen niet aan hun trekken.

De Minister stelt de vraag of een hoorzitting met beide partijen (verbruikers en professionele milieus) nodig is.

De commissie is het eens met dit voorstel.

Hoorzitting

Aan deze hoorzitting werken mee de heer L. Baret, als indiener van een verzoekschrift betreffende het BRT-beleid t.o.v. het lichte muziekgenre van eigen bodem. Daarenboven is de heer L. Baret aanwezig als vertegenwoordiger van VAKA (Vereniging voor Artiesten, Komponisten en Auteurs).

De heer F. De Meyer is aanwezig als vertegenwoordiger van het Algemeen Nederlands Verbond (ANV-werkgroep taalgebruik en mede-indiener van hogervermeld verzoekschrift).

Tenslotte vertegenwoordigt de heer R. Eykens het Algemeen Nederlands Zangverbond (ANZ), als verbruikersvereniging.

De heer Louis Baret betreurt eerst en vooral dat SABAM niet werd uitgenodigd, aangezien zij in 1978 een witboek uitgaf en hierin duidelijk stelde wat er allemaal schort. Hij voegt eraan toe dat dit witboek heel wat reacties uitlokte en de Ministers daar hun instemming over gaven.

Spreker verklaart dan dat hij ook, en misschien vooral, om den brode klaagt. Na vele jaren ziet hij het beoogde doel n.l. de bevordering van een eigen muziekcultuur, door een onbegrijpelijk BRT-beleid ter zake, verloren gaan.

Wat meer specifiek het voorstel van decreet van de heer A. Diegenant C.S. ter bevordering van een eigen **muziekcultuur** betreft, betreurt hij de tekst van artikel 4 van het voorstel. In dit verband stelt hij duidelijk dat Nederland hier zeker de benadeelde partij niet is en de indieners van dit voorstel op dit punt de bal zeker hebben misgeslagen.

Wat daarenboven het amendement van de heer A. De Beul (Stuk 36 (B.Z. 1979) — Nr. 2) op dit artikel 4 van het voorstel betreft, meent spreker te moeten betreuren dat in verstaanbare taal, dit amendement gewoon betekent dat al het Vlaamse nu maar moet verdwijnen.

Hij besluit dus dat de culturele integratie in feite zeer eenzijdig is.

Nederland, aldus nog spreker, is gericht op eigen mensen en heeft op dit punt ook volkomen gelijk. Het gevolg van dit alles is dat Nederland hier, ook in ons land, de lakens uitdeelt. Wederkerigheid is zeer uitzonderlijk en dan nog onder bepaalde voorwaarden die in hun voordeel spelen.

Tenslotte meent spreker nog dat ook wij bekwame mensen hebben en het onze geenszins als minderwaardig of banaal kan worden bestempeld.

Vervolgens verklaart de heer F. De Meyer te spreken als gemandateerd vertegenwoordiger van het Algemeen Neder-

lands Verbond, werkgroep taalgebruik, die in de schoot van deze vereniging een uitgebreid onderzoek wijdde aan de BRT-muziekuitzendingen.

In de loop der laatste jaren werden tal van akties ondernomen die tot doel hadden de BRT aan te sporen meer muzikale produkties van eigen bodem te programmeren.

Jaar na jaar ging haast geen dag voorbij zonder publicaties en protesten in kranten en periodieken. Artikels en lezersbrieven met betrekking tot deze zaak verschenen in vrijwel alle uitgaven van de Nederlandstalige pers en vullen verscheidene lijvige dossiers.

Enkele jaren terug, aldus nog spreker, werd door de vereniging „Eigen Aard” een grootscheepse petitieaktie op het getouw gezet met dringend verzoek de BRT-programma's te vernederlandsen. Op korte tijd werden zowat 25 000 handtekeningen verzameld en tijdens een persconferentie aan de publieke opinie meegedeeld.

Eveneens werd door de promotors van het Vlaams lied gedurende tal van jaren ononderbroken geijverd om de BRT-producers tot betere inzichten te brengen.

Het aantal verzoekschriften in die zin gericht tot de directie van de BRT is haast niet te tellen. Alle antwoorden waren steeds negatief, ontwijkend of onverschillig.

Vervolgens ontleedt spreker in grote trekken de huidige programma's.

Onze BRT-radio, aldus de heer F. De Meyer, heeft weliswaar het alibi een voortreffelijk derde programma uit te zenden en de TV zendt in de laatavond af en toe ook wel een concert uit van een of andere buitenlandse filharmonie. Maar daarbuiten wordt haast uitsluitend Angelsaksische muziek van minderwaardige kwaliteit uitgezonden, in zo'n overvloedige mate dat men niet meer van een Nederlandstalige zender kan spreken.

De BRT zendt weinig of geen Nederlandstalige of Vlaamse werken uit en benadeelt aldus onze eigen componisten, liedjeszangers, arrangeurs en tekstschrijvers. Ook het Vlaamse volkslied komt niet aan zijn trekken, en de BRT negeert meestal de manifestaties en de Vlaamse massafeesten waarop dit volkslied aan bod komt.

Door het negeren van onze eigen mensen, hebben deze ook geen promotiekansen, wat hun financiële einde en daarna ook hun creatieve einde betekent.

Spreker verwacht dan ook dat de BRT eventueel hiertoe aangezet door de goedkeuring van het decreet-Diegenant deze misstanden zal rechtzetten.

Tenslotte komt de heer Rob Eykens als vertegenwoordiger van het ANZ (Algemeen Nederlands Zangverbond) aan het woord en hij sluit zich aan bij de zienswijze van de heer F. De Meyer.

Het voorstel van decreet van de heer A. Diegenant c.s. beschouwt hij principieel als een zeer goed voorstel. Hij meent nochtans de bedenking te moeten maken of het percentage niet moet worden opgetrokken (25 procent is misschien te weinig).

Tevens pleit hij ervoor dat niet alleen de kant van de artiesten zou worden bekeken, maar dat ook een ruime belangstelling naar de gebruiker zou gaan.

Ten slotte stelt spreker duidelijk dat een ruime Nederlandse inbreng niet alleen op vocaal, maar ook op instrumentaal vlak nodig is.

Uit de discussie, die dan volgt, wordt herhaaldelijk gewezen op de economische aspecten van dit probleem. Componisten, tekstschrijvers en artiesten zitten zonder werk, omdat de BRT hun werk niet heeft erkend en uitgezonden, maar wel buitenlandse produkties. Hierdoor verdwijnen vele miljoenen aan auteursrechten naar het buitenland.

Bij de opmerking dat het aantal uitgezonden liedjes in het dialect veel te hoog ligt, wordt geargumenteed dat juist deze soort liedjes een belangrijk verkoopcijfer kennen en dus economisch gunstig zijn voor iedereen.

Na deze uiteenzettingen, die door alle betrokken partijen als nuttig werden beoordeeld, werd zowel door de Minister als door de afgevaardigde van de BRT gesteld, dat welk vast percentage men ook zou poneren, dit ongunstig is voor de programmatie.

Daarenboven staat 25 procent geenszins in verhouding tot het artistieke potentieel.

Tenslotte stelt men voor in het jaarverslag van de BRT, duidelijker en precieser dan thans reeds het geval is, het aandeel Vlaamse muziek te laten tot uiting komen.

De Voorzitter maakt dan volgende overwegingen:

- 1) 8 jaar eigen cultuurbeleid leidde niet tot programmatie inzake vocale en instrumentale muziek ;
- 2) ook andere delen de opvatting die de heer Baret op de hoorzitting vertolkte ;
- 3) velen hebben de indruk dat het Vlaamse aandeel te klein is;
- 4) in het buitenland zou het vaststellen van een percentage misschien raar doen opkijken. In Vlaanderen nochtans heeft men daarentegen een gevoel van tekort. Daarom ook dit percentage.

De heer A. Diegenant, indiener, stelt dan voor over te gaan tot de artikelsgewijze bespreking zodanig dat meer klaarheid kan worden geschapen.

Hij neemt dat, zelfs als dit voorstel van decreet slechts als resultaat zou hebben, dat alleen een duidelijk BRT-verslag overblijft, het probleem toch scherper zal gesteld zijn.

De 25 procent-regel moet in globo worden gezien.

Tenslotte zegt de indiener dat voorstel van decreet, zo nodig, kan worden gemandeerd.

De bedoeling van het voorstel is en blijft voor eigen mensen iets te doen.

Vervolgens wordt overgegaan tot de artikelsgewijze bespreking .

Artikel 1

De heer A. Diegenant , indiener, preciseert dat met BRT wordt bedoeld: de BRT als omroepinstelling over al zijn programmaties (TV, radio, BRT-1, 2, 3 en 4). Tevens wijst dit lid erop dat hier uiteraard uitsluitend over **muziekuitzendingen** gesproken wordt. Het gaat dus niet over het gehele BRT-programma, wel over de muziekuitzendingen van de gehele BRT.

De Minister van de Nederlandse Gemeenschap, meent dat door in dit artikel reeds te spreken over „bepaalde verhoudingen” men vooruit loopt op de bespreking.

De heer A. Diegenant repliceert hierop door te stellen dat , „bepaalde verhoudingen” geen cijfers veronderstellen, maar dat deze wel streefcijfers kunnen zijn.

Beslist wordt dit artikel onder voorbehoud aan te nemen.

Artikel 2 (nieuw artikel 3)*

De indiener herinnert er vooreerst aan dat naar de herkomst van de cijfers werd gevraagd.

In dit verband meent hij dan ook te kunnen mededelen dat ook Sabam hier achter staat.

De indiener voegt er aan toe dat hij uiteraard ook contact nam met de artiesten.

Hij meent ook dat het streefcijfer van 25 procent in de nabije toekomst goed haalbaar is.

Ten slotte herinnert hij aan de belangstelling die het **ANV** en het **ANZ** voor die problematiek hebben opgebracht.

Een lid suggereert dan die 25 procent eigen muziek op te delen als volgt:

- a) de helft of **12,5** procent uit vocale nummers;
- b) de andere helft of **12,5** procent uit muzikale nummers.

De heer A. Diegenant verklaart op die verhouding niet aan te dringen.

De heer A. Bourgeois houdt dan een warm pleidooi om de laatste zinsnede van dit artikel te schrappen en legt te **dien-**einde een amendement ter tafel (Stuk 36 (B.Z. 1979) — Nr. 3).

De commissie is het eenparig eens over de strekking van dit amendement.

De tekst van dit artikel luidt dan, onder voorbehoud, als volgt:

„Van de totale met muziek gevulde zendtijd moet ten minste 25 procent gevuld zijn met eigen muziek”.

Artikel 3 (nieuw artikel 2)

De indiener geeft een definitie van het begrip „eigen muziekcultuur”. Zijns inziens moet dit overeenstemmen met de criteria uiteengezet in dit artikel.

Een lid pleit er voor om overal de woorden „van Belgische nationaliteit” weg te laten en verwijst te dien einde naar zijn amendement (Stuk 36 (B.Z. 1979) — Nr. 2). Hij meent immers dat het aannemen van het voorgestelde artikel, als dusdanig een stap achteruit zou betekenen voor de culturele integratie van Vlaanderen en Nederland. Bovendien zouden tekstdschrijvers en zangers uit Frans-Vlaanderen aldus nauwelijks aan bod kunnen komen. Bij het luister- en **kijkpu-**bliek populaire tekstdschrijvers en kunstenaars uit het noorden zouden ten gevolge van deze bepaling minder kansen krijgen dan , „vreemde” artiesten. Willen wij werkelijk ernst maken met de culturele integratie — aldus nog dit lid — dan moeten wij de , „eigen cultuur” van noord en zuid als één geheel beschouwen.

De indiener wijst **er, vervolgens** op dat de hoofdbedoeling blijft dat de klank vooral komt van de Nederlandse **cultuur-**gemeenschap.

* De nummering tussen haakjes heeft betrekking op de tekst zoals **weer-**gegeven in bijlage 1 bij dit verslag.

Er volgt een vrij lange discussie over welke criteria men daartoe moet aanleggen en diverse moeilijk te catalogeren voorbeelden worden aangehaald en bediscussieerd.

De indiener meent dat het eenvoudig is om bij kritiek steeds de extreme voorbeelden te citeren. Hij blijft de overtuiging toegedaan dat het vastleggen van criteria absoluut noodzakelijk is en dat de overblijvende 75 procent ruimte genoeg biedt om volgende extreme voorbeelden op te nemen: een Vlaming die in het Italiaans zingt of een Vlaming die Orlando **Lassus** zingt in het Latijn.

Zonder cijfers, criteria of definitie is het decreet zinloos, aldus de indiener.

De voorzitter van de commissies stelt dan voor artikel 2 en artikel 3 van plaats te verwisselen.

De commissie is het hiermede eens.

Beslist wordt dat het begrip „Nederlandse cultuurgemeenschap” de Nederlanders én de Nederlandstalige Belgen omvat. Vlamingen uit Frans-Vlaanderen worden hier niet bedoeld.

Tenslotte is de commissie het, onder voorbehoud, eens over volgende tekst (nieuw artikel 2).

„Onder eigen muziek wordt verstaan de muziek die aan één van de volgende voorwaarden voldoet:

§ 1. Voor de vocale muziek :

- a) door een tekstschrijver in het Nederlands geschreven zijn ;
- b) door een vertaler in het Nederlands vertaald zijn;
- c) door een zanger in het Nederlands of in een Nederlandse gewestspraak gezongen worden.

§2. Voor de instrumentale muziek :

- a) getoonzet zijn door een toondichter behorende tot de Nederlandse Cultuurgemeenschap ;
- b) uitgevoerd door een of meerdere uitvoerders behorende tot de Nederlandse Cultuurgemeenschap”.

Artikel 4

Vastgesteld wordt dat, gelet op de wijzigingen, dit artikel zonder voorwerp is.

De heer A. De Beul verklaart eveneens zijn amendement op dit artikel in te trekken (zie Stuk 36 (B.Z. 1979) — Nr. 2).

Artikel 5 (nieuw artikel 4)

De heer A. De Beul verklaart hier uiteraard zijn amendement te handhaven (zie Stuk 36 (B.Z. 1979) — Nr. 1).

De heer A. Diegenant stelt dan de vraag of dit amendement niet eerder stof levert voor een apart hoofdstuk in het gevraagde BRT-verslag .

De heer A. De Beul, pleit dan voor het aannemen van zijn amendement. Hij wijst er vooral op dat evenredigheid van de inspanningen tussen noord en zuid nodig zijn. In dit verband wijst hij ook naar de bezwaren die op de hoorzitting ter sprake kwamen.

Na nog een korte discussie, is de commissie het eens het amendement van de heer A. De Beul te aanvaarden en, onder voorbehoud, de volgende tekst aan te nemen:

„De Minister tot wiens bevoegdheid de Nederlandse Cultuur behoort dient jaarlijks, uiterlijk op 31 maart, over de toepassing van dit decreet door de BRT in het voorafgaande

jaar, een omstandig en gedetailleerd verslag in bij de **Cultuurraad** voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en bij de Vaste Gemengde Commissie belast met de uitvoering van het cultureel verdrag tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Nederland van 16 mei 1946”.

Artikel 6

De commissie is de mening toegedaan dat dit decreet van toepassing moet zijn bij het verschijnen in het Belgisch Staatsblad.

In deze fase van de besprekingen vraagt de heer A. Diegenant dat de eindstemming over het voorstel van decreet zou worden uitgesteld. Vooreerst zou bij wijze van steekproef het percentage voor de eerste drie maanden van het jaar kunnen worden opgemaakt en dit op basis van de tekst zoals deze nu in commissie en onder voorbehoud werd aangenomen.

De heer Opdebeeck, directeur-generaal van de BRT-radio wijst dan op het feit dat de statistieken niet in de computer zitten; het zal wellicht maanden aanslepen en dit veronderstelt de aanwerving van een BTK-er voor 6 maanden. Hij vraagt zich tenslotte af wat men dient te doen met de zogenaamde pseudonieumen.

Na een lange discussie wordt op voorstel van de Minister van de Nederlandse Gemeenschap beslist :

- 1) de statistiek zoals gevraagd door de BRT te laten opstellen, eventueel met hulp van een BTK-er ;
- 2) de pseudoniemen en moeilijke gevallen niet in aanmerking te nemen voor de berekening;
- 3) als basis voor de berekening de eerste drie maanden van 1979 te nemen ;
- 4) over 6 maanden het resultaat aan de commissieleden mede te delen en bijgevolg de stemming over dit decreet te verdagen.

De tekst zoals voorlopig aangenomen door de commissie bij het einde van deze besprekingen, wordt wel rondgestuurd aan de commissieleden (zie bijlage 1).

Ingevolge de in Kamer en Senaat aangenomen **grondwetswijziging** (art. 59bis, § 1) en de aanneming van de wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, werd de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap vervangen door een nieuwe instelling, de Raad van de Vlaamse Gemeenschap of Vlaamse Raad.

De heer Diegenant heeft vervolgens zijn voorstel opnieuw bij de Vlaamse Raad aanhangig gemaakt.

De bespreking daarover is hierna samengevat in het volgende verslag.

Algemene bespreking

Op voorstel van de voorzitter van de commissie wordt de in de commissie (van de Cultuurraad) onder voorbehoud goedgekeurde tekst van 4 december 1979 als basistekst genomen. Deze tekst wordt door de indiener als amendement op zijn vroegere tekst ingediend (Stuk 67 (1980-1981) — Nr. 2). De amendementen op deze nieuwe tekst worden dan ingediend als subamendementen.

Er worden drie fundamentele vragen gesteld omtrent het voorstel : nl. is het voorstel van decreet niet strijdig met het EEG-verdrag enerzijds, en anderzijds met de bepalingen van het Cultuurpactdecreet. Verder wordt de vraag gesteld of het voorstel geen inbreuk maakt op de autonomie van de BRT.

Problematiek i.v.m. het EEG-verdrag

Een lid merkt op dat volgens het EEG-verdrag, de voorwaarde voor het realiseren van de gemeenschappelijke markt is, o.m. het opheffen van de beperkingen die inzake het verrichten van diensten tussen de lid-staten bestaan. De lid-staten mogen derhalve geen beperkingen opleggen inzake het verrichten van diensten. De huidige tekst van het decreet voert beperkingen in. Er wordt verwezen naar het arrest van het Hof van Justitie dd. 30/4/74 (zaak 155/73 Sacchi), en naar het onlangs geveld arrest Cotidel (zaak 52/79). Verder wordt aangevoerd dat het decreet een discriminatie tussen de EEG-onderdanen in het leven roept.

De indiener en andere leden zien in het voorstel helemaal geen beperking : iemand die gelijk waar in het Nederlands schrijft en zingt telt mee voor de norm.

De commissie besluit omtrent dit probleem advies te vragen aan de studiedienst van de Vlaamse Raad.

Bij document van 3/2/81 adviseert de studiedienst dat het EEG-verdrag geen bepalingen bevat op dit vlak. Tot nog toe werd, volgens de studiedienst, ter zake geen EEG-richtlijn uitgevaardigd. Het advies stelt verder de vraag waarom thans de mogelijke strijdigheid met het EEG-verdrag en de richtlijnen terzake dienen onderzocht, daar waar dit blijkbaar overbodig werd geacht bij de bespreking van het BRT-decreet.

Dit advies wordt niet bijgetreden door alle leden. Er wordt voorgesteld een bijkomend advies te vragen aan de studiedienst.

Dit voorstel wordt verworpen met 8 stemmen tegen 5 en 1 onthouding.

Verschillende leden wijzen op de langdurige besprekingen van dit voorstel. Zij menen dat de commissie — eventueel later bij de artikelsgewijze bespreking — haar verantwoordelijkheid kan opnemen.

Problematiek i.v.m. de bepalingen van het cultuurpact

Een lid is van oordeel dat het voorstel strijdig is met het cultuurpactdecreet en houdt voor dat het ingrijpt in de creatie en de produktie, en bijgevolg een aanslag is op de artistieke vrijheid. Ook hier gaat het om de bescherming van de ideologische en filosofische minderheden via het punt van de artistieke vrijheid.

De indiener meent dat er niet wordt inbegrepen in de produktie en de programmatie. In de 75 procent blijft men vrij en voor de overige 25 procent is alleen de beoogde verplichting voorzien.

Een ander lid merkt op dat het zeker niet de bedoeling is het cultuurpactdecreet te ontkrachten. In het cultuurpact-decreet gaat het over ideologische zaken, en in dit voorstel gaat het over muziek en het tot stand brengen van een Nederlandse klank bij de BRT.

Op voorstel van de voorzitter besluit de commissie ook dat probleem te onderwerpen aan het advies van de studiedienst van de Vlaamse Raad.

De studiedienst adviseert dat artikel 17 van het cultuurpact handelt over de culturele infrastructuur, die beheerd wordt onder het gezag van een overheid (b.v. een cultureel centrum door een gemeente). Dit artikel handelt specifiek over de niet-inmenging vanwege de overheid (b.v. de gemeentelijke overheid), of de bestuurs- en beheersorganen (b.v. de Raad van Beheer van een cultureel centrum) in de programmatie of inhoud van activiteiten van culturele groeperingen of organisaties die plaats grijpen in de culturele infrastructuur. Steeds volgens de studiedienst is dit artikel eng gericht op de waarborgen inzake gebruik van de culturele infrastructuur door de „gebruikersverenigingen”. De BRT is een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid en kan als dusdanig niet ressorteren onder dit artikel.

De studiedienst besluit dat artikel 17 van het cultuurpact-decreet duidelijk niet van toepassing is.

Problematiek i.v.m. de autonomie van de BRT

Een lid merkt op dat in het BRT-statuut gesproken wordt over de autonomie van de BRT, en stelt de vraag of dit voorstel deze autonomie niet aantast.

‘De indiener betwist dit formeel : de BRT behoudt zijn volle vrijheid voor 75 procent, en voor de overige 25 procent mag de BRT nog uitzenden wat ze wil in het Nederlands. Hij refereert naar een advies van de UNESCO dat de bevordering van de eigen creaties aanbeveelt.

De commissie heeft zich dan lang beziggehouden met de vraag of een vast percentage (25 procent) voor „eigen muziek” moet voorzien worden.

Een lid voert aan dat in vele landen geen dwingende bepalingen te vinden zijn, maar wel aanbevelingen, waarbij zelfs geen percentages worden vermeld.

In vijf stations zijn er wel streefcijfers vooropgesteld (zie bijlage 2).

Volgens dit lid zou het volstaan in het decreet een streefcijfer op te nemen. Trouwens de telling bij de BRT toont aan dat het vooropgestelde percentage van 25 procent benaderd wordt (telling volgens de normen in het voorstel van decreet) :

	1979	1980 (jan. + feb.)	
BRT 1	26,12 %	32,29 %	+ 6,17 %
BRT 2	19,58 %	17,54 %	– 2,04 %
BRT 3	15,39 %	16,37 %	+ 0,98 %

Tegen het vaste percentage van 25 procent worden eveneens aangevoerd de reeds hogergeciteerde bepalingen van het EEG-verdrag, en de schending van de autonomie van de BRT.

Meerdere leden pleiten om van het decreet een aanbeveling te maken. Er is zelfs een voorstel dit decreet te vervangen door een resolutie. Een ander voorstel wordt gedaan om een deel van de tekst in een resolutie om te vormen.

Een lid argumenteert dat gezien er geen strafbepalingen in het voorstel voorzien zijn, de tekst als een aanbeveling moet worden beschouwd.

Hij wijst er op dat het belangrijkste is dat ieder jaar een verslag moet uitgebracht worden bij de Vlaamse Raad en bij de Vaste gemengde Commissie belast met de uitvoering van het cultureel verdrag tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Nederland van 16 mei 1946.

Een lid maakt de opmerking dat het vast percentage kan omgezet worden in een „streven” naar, mits het verslag niet alleen zou „ingediend” worden, maar voor „goedkeuring” aan de Vlaamse Raad zou onderworpen worden. De goedkeuring van het verslag zou dan meteen de goedkeuring inhouden van de behaalde norm.

Uit deze bespreking ontstaan :

- het subamendement van de heer Bourgeois op artikel 5 (Stuk 67 - (1980-1981) - Nr. 2);
- het subamendement van de heer Aerts op artikel 4 (Stuk 67 - (1980-1981) - Nr. 3).

De voorzitter maakt bezwaar tegen de voorgestelde terminologie. Hij is van oordeel dat de woorden „streven naar” niet gebruikelijk zijn in normatieve teksten.

Dit wordt tegengesproken door meerdere leden.

Besloten wordt het probleem eveneens te onderwerpen aan het advies van de studiedienst van de Vlaamse Raad.

De studiedienst adviseert dat het „eerder aangewezen is in deze materie een voorstel van resolutie in te dienen, meer bepaald in de vorm van een aanbeveling aan de Minister onder wiens bevoegdheid de BRT ressorteert”.

Dit advies is als volgt gemotiveerd.

- uit de lezing van artikel 2 blijkt dat de decreetgever bij de opstelling van het BRT-decreet geen beperking aan de vrijheid van het instituut heeft willen opleggen;
- de enige beperking inzake vrijheid van programmeren is vervat in artikel 23 van het BRT-decreet van 28 december 1979;
- de adviesraad van kijkers en luisteraars (artikel 15) gerecruteerd uit sociaal-culturele kringen is het geëigend middel om zijn stem te laten horen binnen de BRT.

De voorzitter stelt voor een deel van de tekst in een resolutie om te vormen.

Hij dient een subamendement in waarbij hij voorstelt:

- het amendement Diegenant vanaf artikel 2 te vervangen als volgt:
  - artikel 5 wordt artikel 2
  - artikel 3 blijft artikel 3.

Verder dient hij een voorstel van resolutie in:

„De Vlaamse Raad oordeelt dat van de totale door de BRT met muziek gevulde zendtijd ten minste 25 procent moet gevuld zijn met eigen muziek zoals omschreven in het decreet ter bevordering van de eigen muziekcultuur en zulks met een regelmatige spreiding over het hele jaar”.

Artikelsgewijze bespreking

De commissie gaat over tot de artikelsgewijze bespreking op basis van het amendement van de heer A. Diegenant (Stuk 67 (1980-1981) — Nr. 2).

Artikel 1 (nieuw)

Dit artikel wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 6 onthoudingen.

Het betreft hier een in artikel 19 §1 van de wet van 8.8.1980 tot hervorming der instellingen verplichte verwijzing naar de Grondwet.

Artikel 2

Het ter vergadering ingediende subamendement van de heer L. De Grève om het woord „verhoudingen” te vervangen door „**verhouding**” wordt als tekstverbetering aangenomen. Aan de orde is vervolgens het subamendement van de heer J. Van Elewijck (Stuk 67 - 1980-1981 - Nr. 2).

De discussie omtrent dit subamendement werd hiervoor breedvoerig behandeld.

Het wordt verworpen met 8 stemmen tegen 5 bij 2 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 6 onthoudingen.

Artikel 3

Het subamendement van de heer Steverlynck beoogt de woorden „of in een Nederlandse gewesttaal” weg te laten.

De indiener wil met zijn subamendement de bevestiging van het ABN nastreven.

Een lid bestrijdt dit standpunt en verdedigt de gewesttaal. Deze is de ziel van de taal en is een dynamisch scheppend element. Het algemeen beschaafd is eerder kunstmatig en volksvreemd.

De indiener is akkoord zijn subamendement terug te trekken. Hij onderstreept de waarde van het beschaafd Nederlands in de volksopleiding en de kunstbeleving, zonder afbreuk te doen aan de eigen waarden van de gewesttaal.

Het ter vergadering ingediende subamendement van de heer L. De Grève omtrent § 1 streeft een tekstverbetering na.

Het stelt voor § 1 te vervangen door :

§ 1 Voor de vocale muziek :

- a) in het Nederlands geschreven zijn;
- b) in het Nederlands vertaald zijn;
- c) in het Nederlands of in de Nederlandse gewestspraak gezongen worden.

Deze tekstverbetering wordt eenparig aangenomen.

Het subamendement van de heer L. De Grève omtrent § 2 strekt ertoe het woord „bewerkt” toe te voegen. De indiener argumenteert dat voor de vocale muziek vertalingen als „**eigen** muziek” aangezien worden. Ook de bewerkingen van de instrumentale muziek moeten tot hun recht komen.

De indiener van het voorstel werpt op dat een bewerking een zo kleine ingreep kan zijn, dat het niet noodzakelijk de „**Vlaamse** klank” bewerkstelligt.

Dit subamendement wordt verworpen met 9 stemmen tegen 4 en 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde en verbeterde artikel 3 wordt aangenomen met 9 stemmen bij 6 onthoudingen.

Artikel 4

Het subamendement van de heer F. Aerts (Stuk 67 (1980-1981) — Nr. 3) voorziet de vervanging van artikel 4 door volgende tekst : „De BRT streeft er naar de totale aan muziek bestede zendtijd te vullen met ten minste 25 procent eigen muziek”.

Over de totstandkoming van dit subamendement werd hiervoor ruim gerapporteerd.

Het wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 4.

Artikel 5

Het subamendement van de heer A. Bourgeois (Stuk 67 (1980-1981) — Nr. 2) voegt aan artikel 5 volgende tekst toe : „Dit verslag wordt aan de goedkeuring van de Raad onderworpen”.

Ook over dit subamendement werd hierboven ruim gerapporteerd.

Het wordt aangenomen met algemeenheid van stemmen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 11 stemmen bij 4 onthoudingen.

De Voorzitter vestigt er de aandacht op dat, gezien de goedkeuring van de vorige 5 artikelen het overbodig is nog te stemmen over zijn ingediend subamendement en zijn voorstel van resolutie.

Eindstemming

Vervolgens wordt het aldus geamendeerde en verbeterde voorstel van decreet aangenomen met 9 stemmen voor en 6 onthoudingen.

De Verslaggever,

F. AERTS

De Voorzitter,

A. DE BEUL

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE**Artikel 1**

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

Artikel 2

De BRT neemt, bij zijn uitzendingen van vocale en instrumentale muziek, de in dit decreet bepaalde verhouding in acht met een regelmatige spreiding over het hele jaar.

Artikel 3

Onder eigen muziek wordt verstaan de muziek die aan één van de volgende voorwaarden voldoet:

§ 1. Voor de vocale muziek :

- a) in het Nederlands geschreven zijn;
- b) in het Nederlands vertaald zijn;
- c) in het Nederlands of in een Nederlandse gewestsspraak gezongen worden.

§ 2. Voor de instrumentale muziek:

- a) getoonzet zijn door een toondichter behorende tot de Nederlandse cultuurgemeenschap ;
- b) uitgevoerd door een of meerdere uitvoerders behorende tot de Nederlandse cultuurgemeenschap.

Artikel 4

De BRT streeft ernaar de totale aan muziek bestede zendtijd te vullen met ten minste 25 procent eigen muziek.

Artikel 5

De Minister tot wiens bevoegdheid de Nederlandse Cultuur behoort dient jaarlijks, uiterlijk 30 juni, over de toepassing van dit decreet door de BRT in het voorafgaande jaar, een omstandig en gedetailleerd verslag in bij de Vlaamse Raad en bij de Vaste Gemengde Commissie belast met de uitvoering van het cultureel verdrag tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Nederland van 16 mei 1946. Dit verslag wordt aan de goedkeuring van de Vlaamse Raad onderworpen.

BIJLAGE 1

TEKST AANGENOMEN IN DE COMMISSIE OP 4 DECEMBER 1979

(onder voorbehoud)

VOORSTEL VAN DECREET**— van de heer A. DIEGENANT c.s. —****ter bevordering van de eigen muziekcultuur**

Artikel 1

De BRT neemt, bij zijn uitzendingen van vocale en instrumentale muziek, de in dit decreet bepaalde verhoudingen in acht met een regelmatige spreiding over het hele jaar.

Artikel 2

Onder eigen muziek wordt verstaan de muziek die aan één van de volgende voorwaarden voldoet :

§ 1. Voor de vocale muziek :

- a) door een tekstschrijver in het Nederlands geschreven zijn;
- b) door een vertaler in het Nederlands vertaald zijn;
- c) door een zanger in het Nederlands of in en Nederlandse gewestsspraak gezongen worden.

§2. Voor de instrumentale muziek:

- a) getoonzet zijn door een toondichter behorende tot de Nederlandse cultuurgemeenschap :
- b) uitgevoerd door een of meerdere uitvoerders behorende tot de Nederlandse cultuurgemeenschap.

Artikel 3

Van de totale met muziek gevulde zendtijd moet ten minste 25 procent gevuld zijn met eigen muziek.

Artikel 4

De Minister tot wiens bevoegdheid de Nederlandse Cultuur behoort dient jaarlijks, uiterlijk op 31 maart, over de toepassing van dit decreet door de BRT in het voorafgaande jaar, een omstandig en gedetailleerd verslag in bij de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en bij de Vaste Gemengde Commissie belast met de uitvoering van het cultureel verdrag tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Nederland van 16 mei 1946.

BIJLAGE 2

PROGRAMMAPLANNING RADIO

Bestaan en opvolgen van wettelijke bepalingen of richtlijnen aangaande de programmerie van werken van eigen componisten of vocale werken in de landstaal

	Geen antwoord	Bestaan van wettelijke bepalingen	Bestaan van aanbevelingen	Aanbevolen procentueel aandeel		
				Composities van eigen bodem	Vocaal in eigen landstaal	Andere normen
RTBF		neen	neen			
NOS (Nederl.)		neen	neen			
DR (Denemarken)	x					
YLE (Finland)		neen	ja (streven naar)	33,3 %	hoger d. 33,3 %	
CEO (Frankrijk)		neen	ja (streven naar)	zonder quota		
WDR (Duitsland)		neen	neen			
ORF/GKK (Oostenrijk)	x					
BBC (Engeland)		neen	neen			
IBA (Israël)		neen	neen			32 % opgenomen werk
MRT (Hongarije)		neen	neen			3 % live
RTE (Ierland)		neen	ja (streven naar) inbegrep. arrang.	20 % ernstige muz. muziek	75 % (in progr. volks. 1 werk op 2 concerten	in liveconcerten door eigen orkesten :
SR (Zweden)		neen	neen			
SRG (Zwitserl. D)		neen	neen			
RTL (Ljubljana)		neen	ja (streven naar)	50 % (net I - alg.) 40 % (net II - lichte muz.) 30% (net III - ernst. muz.)	meer dan 50% I 40% (II- 30% (III)	
RTZ (Zagreb)		neen	ja (streven naar)	30% (ernst. muz.) 50% (licht. muz.)	30% (ernst. muz.) 50 % (licht. muz.)	